

Balaton Fejlesztési Tanács
2024. szeptember 20-i ülésének jegyzőkönyve

Készült: A Siófoki Közös Önkormányzati Hivatal Balaton-termében 2024. szeptember 20-án a Balaton Fejlesztési Tanács ülésén

Jelenlévők: A mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Bóka István – BFT elnöke: 10 óra 07 perckor az ülést megnyitja, köszönti a megjelenteket.

Tájékoztatásul elmondja, hogy 2024. augusztus 1-jétől a Kormány vízgazdálkodásért, vízvédelemért felelős tagja az energiaügyi miniszter lett (Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V:24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 172/2024. (VII.2.) Korm. rendelet alapján). A módosulás érinti a minisztériumi BFT tag delegálását is. Dr. Raisz Anikó környezetügyért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkár asszony továbbra is a delegált, azonban helyettesítésére Dr. Rentz Tamás vízgazdálkodásért felelős helyettes államtitkár úr került kijelölésre, aki az ülésen részt vesz. Köszönti Dr. Rentz Tamás helyettes államtitkár urat. Megadja a szót, hogy az új tag bemutatkozzon.

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Ahogy elnök úr is mondta augusztus 1-jével az Energiaügyi Minisztérium vette át a vízgazdálkodásért felelősségi kört a kormányzaton belül, így évtizedes várakozás teljesült a vízügyi ágazat, illetve a víziközmű ágazat tekintetében, hiszen újra együtt az eddigieknél is sokkal integráltabban tudják folytatni a közös stratégiai tervezést. A víziközmű ágazat és a vízügyi ágazat között ez nagy előrelépést fog jelenteni a közös céljaik tekintetében. Az utóbbi időben átírta a prioritásokat az árvízi védekezés a minisztérium életében is. Munkatársai éjjel-nappal azon dolgoznak, hogy a magyar emberek védelmét és biztonságát szolgálják a gátakon. Ebben a munkában a vízügyi munkatársakat ugyanúgy a továbbiakban is segítik a belügyi illetve a honvédelmi, rendvédelmi karnak a munkatársai is, és ez a közös munka az elmúlt egy hétben nagy sikerrel folyt, és folytatódni fog a következő hétben. Az elmúlt 10 évben jelentős árvízvédelmi fejlesztéseket tudtak megvalósítani, országos szinten több mint 450 milliárd forintot tudtak fordítani árvízi fejlesztésekre, ami segítette azt is, hogy a 2013-as árvízét követően a mostani árhullámmal is az eddigieknél is hatékonyabban tudjanak megküzdeni. A Dunát érintően ebből a 450 milliárd forintból 150 milliárd forintos fejlesztés valósult meg, amely a Duna védműveknek, a 2013-as hiányzó védművonalak fejlesztését jelentette.

Köszöni a lehetőséget, hogy részt vehet a Tanács ülésén, a beküldött anyagokkal kapcsolatban várják a kérdéseket.

Ezután megállapítja, hogy a Tanács határozatképes, 15 szavazati joggal rendelkező tagból 9 fő megjelent.

Jegyzőkönyvvezetőnek Csákváriné Joó Zsuzsannát, jegyzőkönyv hitelesítőkné Vörösmarty Évát és Dr. Szajcz Adriánt javasolja.

Szavazás: A Tanács 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadja jegyzőkönyvvezetőnek Csákváriné Joó Zsuzsannát, jegyzőkönyv hitelesítőkné Vörösmarty Évát és Dr. Szajcz Adriánt.

Dr. Bóka István – BFT elnök: A napirendek elfogadása következik.

A meghívóban kiküldött napirendi pontok elfogadása az egyebek keretében kiegészítve az alábbi napirenddel:

- Tájékoztató a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló „CORE” elnevezésű nemzetközi projekt előrehaladásáról

Valamint a napirendhez kapcsolódóan tájékoztatja a Tanácsot, hogy a februárban elfogadott munkatervnek megfelelően a mai ülésen, a 2. napirend keretében szerepelne a Balaton térség természetvédelmét érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult projektekről szóló tájékoztató. Dr. Rácz András természetvédelemért felelős államtitkár úr kérésének megfelelően tájékoztatóját a következő ülésen tartja meg.

Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további javaslat, így kéri, hogy a napirendet a fenti módosítások szerint fogadja el a Tanács:

Napirend:

1. Tájékoztató a Balaton fejlesztéséhez kapcsolódó kormányzati feladatok előrehaladásáról és a szükséges intézkedésekről
Előterjesztő: felkérés alapján az érintett minisztériumok, kormányzati szervek, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség
2. Tájékoztató a Balaton térség környezetvédelmét érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről
Előterjesztő: Energiaügyi Minisztérium
3. Tájékoztató a Balaton térség vízgazdálkodását érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről
Előterjesztő: Energiaügyi Minisztérium, Országos Vízügyi Főigazgatóság
4. Tájékoztató a Balaton régió ivóvízellátásáról, a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. Balaton Kiemelt Térségben végzett feladatairól, a tervezett fejlesztésekről
Előterjesztő: Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
5. Tájékoztató a Balatoni Limnológiai Intézet tevékenységéről, kutatási eredményeiről
Előterjesztő: Balatoni Limnológiai Intézet
6. Előterjesztés a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról
Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség
7. Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács 2024. évi térségfejlesztési forrása felhasználásáról
Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség
8. Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács 2022. és 2023. évi fejlesztési forrásai felhasználása során keletkezett maradványokról
Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség
9. Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács Elnöki határozatainak elfogadásáról
Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Egyebek:

10. Tájékoztató a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló „CORE” elnevezésű nemzetközi projekt előrehaladásáról
Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Szavazás: A napirend 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadásra kerül.

1. napirend

Tájékoztató a Balaton fejlesztéséhez kapcsolódó kormányzati feladatok előrehaladásáról és a szükséges intézkedésekről – szóbeli előterjesztés

Előterjesztő: Építési és Közlekedési Minisztérium

Dr. Bóka István – BFT elnök: Tájékoztatja a Tanácsot, hogy felkérő levelet küldtek az Építési és Közlekedési Minisztériumba Lánszki Regő építészeti államtitkár úr részére, hogy a Balaton térségét érintő aktuális feladatokról és elért eredményekről, különös tekintettel a Vízparti Tervek készítéséről, illetve a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló kormányrendelet (TÉKA) tervezetéről szíveskedjen tájékoztatást adni.

Köszönti Gombos Márk területi tervezésért és építésügyi igazgatásért felelős helyettes államtitkár urat és kéri, hogy szóbeli tájékoztatóját tartsa meg.

Gombos Márk – helyettes államtitkár Építési és Közlekedési Minisztérium: Nehéz feladat egy olyan tervezetről beszélni, ami még folyamatosan fejlődik, fejlődnek a dokumentumok, ez alatt érti a vízparti tervet és érti az OTÉK-ot váltó TÉKA néven futó kormányrendeletet. Rövid tájékoztatást adna arról, hogy jelenleg milyen jogalkotási munka folyik az építésügyi területen. Ennek keretében pár gondolatot mond, hogy áll most a vízparti tervnek a készítése.

Az építésügyi jogszabályokkal kezdi. 2023. decemberében került elfogadásra a magyar építészeiről szóló törvény, ennek sajátossága volt, hogy egy nagyon széleskörű társadalmisítás eredményeként született meg ez a joganyag. Ezt tavalyi évben elfogadta az országgyűlés, és egy része kihirdetésre került. Egy része hatályba lépett, a jogszabály 99 %-a ez év október 1-jén fog hatályba lépni.

Nagy feladat áll még előttük, a cél, hogy a végrehajtási rendeleteket is ez időpontig el tudják fogadni a döntéshozók. Több rendeletről is szó van, az egyik a TÉKA, az OTÉK-ot váltó kormányrendelet, de még 70-80 másik rendelet is módosulni fog. Ezek egy része szövegcsere, jogtechnikai pontosítást jelent, de rengeteg érdemi változás is várható. Változás várható az építésügyi hatósági feladatellátásban, az Országos Építészeti Tervtanács tevékenységében, az építésügyi szabályozás alapját biztosító TÉKA-ban is. Ez a joganyag is széleskörű társadalmisításon esett át, és még várható ezen jogszabályok társadalmisítása. Több szakmai szereplőt, kamarákat, építészeket, szakmai gyakorlókat kerestek meg előzetesen a jogszabályok koncepciójával. Ezres nagyságrendű észrevétel érkezett, egyeztettek kormányhivatalokkal, hatóságokkal. Úgy gondolja, hogy legtöbb kérdésben kompromisszumos megoldás tud születni, azonban azt rögzíteni kell, hogy sok kérdést az építészeti törvény eldöntött, és a jogszabályokat ezekhez a törvényben rögzített elvekhez szeretnék igazítani.

A TÉKA-ról annyit mondana, hogy településrendezési oldalról drasztikus változások nem várhatók, a településeknek ugyanúgy kell településrendezési tervet készíteniük, helyi építési szabályzatot, és településtervet. Ugyanúgy lesz övezeti tervezés, ugyanúgy kell beépítési paramétereket meghatározni. Az önkormányzatok ezen feladata továbbra is megmarad, ez a Magyar Építészeiről szóló törvényből fakad. Amit kiemelne – most rengeteg jogszabály hatályba lép – hogy az önkormányzatokra nézve azt jelenti, hogy ezekkel az új jogszabályokkal összhangba kell hozni a településrendezési dokumentumokat. Ezt részben a törvény determinálja, 2027 júliusáig kell ezeket a településszintű terveket felülvizsgálni az új TÉKA-val és az egyéb ágazati jogszabályokkal is. A TÉKA-nak több fejezete van. Erős lába a településrendezés, a térségi tervezés rész, ebben grandiózus változások nem lesznek, bár a részletekben rejlik a lényeg. Aki esetleg eddig nem látta a tervezetet kamarai vagy szakmai szervezeten keresztül, ezek a szereplők látják a társadalmi egyeztetésen a tervezetet, reményeik szerint hétfőn megismerhető lesz. A TÉKA-nak egy jelentős fejezete pedig az építészeti

formálásra, az épülettervezési kérdésekre vonatkozik. Ebben is több olyan intézkedést fogantatosítanak, illetve igyekeztek rögzíteni a tervezetben, ami a minőségi építészeti kultúrát segítik elő, a fenntarthatóságot és az élhető lakókörnyezet fejlődését és természeti épített értékeknek a megóvását. Törvényből fakad, hogy a zöldfelületek mennyiségi és minőségi fejlesztésére sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni, ezt a törvény több passzusa már rendezi. Ezek az elvek az OTÉK-ban is megjelennek. Pl.: a zöldfelületek kialakításánál nem csak azt kell megnézni, hogy ez a zöldfelület zöldfelület-e, hanem egy teljes értékű zöldfelület kell, hogy legyen, ezt definiálja a jogszabály. Például előírja, hogy bizonyos övezetekben, lakóterületen, gazdasági övezetben a zöldfelületek 60-70%-ának teljes értékű zöldfelületnek kell lennie. Ez azt jelenti, hogy nem alatta mélygarázs és egyéb műszaki létesítmény, ami annak a zöldfelületnek a teljes értékűségét korlátozza. Ez egy szigorú, és előremutató szabályozás a tekintetben, hogy valóban olyan zöldterületek fognak létrejönni, amelyek megfelelően szolgálják a települési zöldinfrastruktúra hálózatnak a kialakulását, fenntartását. Ezen zöldfelület fejlesztési és zöld infrastruktúra hálózati fejlődési kérdéseket más egyéb rendelkezések is segítik. Jelen állás szerint vezetők elé felterjesztésre kerül egy „zöld rendelet” is, az rendelkezik a zöldfelületi tanúsítványról, a zöld védjegyről és a zöld infrastruktúra egyes elemeinek gondozásáról, fakivágási kérdésekről, fapótlási kérdésekről és csapadék visszatartási kérdésekről is. Egy komplex rendszer fog létrejönni, úgy gondolja, hogy kiemelni az új OTÉK-ot, a TÉKA-t nem szabad, mert a rendszer egészét kell tekinteni a Magyar Építészetéről szóló törvénnyel és az összes végrehajtási rendelettel együtt, beleértve a hatósági rendeleteket is, hiszen ezek a folyamatok összefüggenek egymással.

Ennek a rendszernek a része a Vízparti Terv. Ezek jelenleg is - a vízparti rehabilitációs tanulmánytervek - hatályban vannak. 2018-19-ben megkezdett munkának a lezárása felé közelednek a Vízparti Tervek egyeztetésével ez év végi, jövő év eleji elfogadással. A Vízparti Tervet már egy körben 2019-ben véleményezték a szereplők. Azóta több jogszabályi változás is történt, ezek szükségessítették azt, hogy a Vízparti Tervet felülvizsgálják. Ez tavalyi évben megtörtént. És idei évben augusztus 31-i véleményezési határidővel ismét véleményezésre lett bocsájtva a tervezet, ami már lezárult. Jelenleg ezeket a véleményeket dolgozzák fel, nagy munka ez, több mint 200 véleményező szereplő volt ebben a folyamatba. Egy hónap állt rendelkezésre. A véleményezők negyede kb. 50 fő magánszemély volt, nagyjából 50 önkormányzat, a fennmaradó 100 szereplő cégek, civilszervezetek, kutatóintézetek véleményei voltak. 200 szereplőről beszélhetnek, de 1000-es nagyságrendű vélemény érkezett, tehát egy szereplő nem csak egy észrevételt tett. Most az a feladat áll előttük, hogy ezeket az észrevételeket kiértékeljék, megtegyék a szükséges intézkedéseket, egyeztetéseket, és ha kialakul a szakmai álláspont, akkor a vezetők elé terjesztik a módosításokat és ezt követően tud továbbmenni ez a tervezet kormányzati illetve tárcaközi egyeztetésre.

A tervezet előkészítési fázis, ami nem zárult le, jelenleg még egyeztetések és tervezési kérdések lesznek előtérben, ugyanis az észrevételek alapján ezt a tervet még módosítani kell. Az összes észrevétel ki lesz elemezve, meg lesz vizsgálva, és ami a jogalkotói törvényből fakadó koncepcionális elvárásokhoz igazítható, azt igyekeznek és megpróbálják kezelni és rendezni a tervezetbe.

A jogszabály élete úgy fog kinézni az elkövetkezendő hónapokban, miután lezajlott az egyeztetés, a Kormány elé terjesztik az anyagot, és az elfogadása előtt még lesz egy társadalmi egyeztetése, ezt jogszabály írja elő a döntéshozó számára. Ez még 8 napot jelent. Még mindenki tudja véleményezni a tervezetet, és meg tud bizonyosodni róla, hogy az észrevételeket milyen formában kezelték, és ha olyan eredményt látnak, ami még továbbra sem megfelelő, akkor még lehet ezekről a kérdésekről véleményt formálni. Ha pedig menetközben úgy érzik, hogy bizonyos kérdésekben szakmai egyeztetésekre van szükség, vagy konzultációra, akkor is állnak rendelkezésre és tudják rendezni a kérdéseket és el tudják mondani, hogy milyen érvek és logika mentén terveztek.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Megköszöni a tájékoztatót. Balatonfüreden véleményezték a városra vonatkozó Vízparti Tervet, úgy fordította le, hogy nagyon nagy tartalmi véleményeltérés nincs köztük, módszertani, technikai nyilván van, és olyan módosítás, pontosítás, javaslat, amiről szeretnék elmondani a véleményüket, hogy mit miért gondolnak. Ha jól értette, akkor külön egyeztetés az önkormányzatokkal már nem lesz. Viszont, ha igénylik, több módosító javaslatuk van, akkor kérhetnek-e egyeztetést?

Válasz:

Gombos Márk – helyettes államtitkár Építési és Közlekedési Minisztérium: Igen. Eddig is az volt a munkamódszerük, hogy igyekeztek minél több szereplővel személyesen egyeztetni, ennek eredményeként az önkormányzatokkal is több körben egyeztettek, helyszíni szemléket tartottak. Ha van kérdés, ha van egyeztetni való, akkor természetesen lehet egyeztetni. Annyit tudni kell, bár év végéig még van sok idő, de egy ekkora jogalkotási feladatban kevés, itt hosszan elnyúló szakmai konzultációkat nem tudnak biztosítani, de bizonyos kérdéskörben abszolút nyitottak. Mindig kérjük a szereplőktől, hogy a konkrét esetet jelöljék meg, mert itt területhasználati kérdésekről van szó, telkekhez kötődő kérdésekről, azokat pontosan meg lehet jelölni. Azokról rövid idő alatt lehet döntéseket hozni, látják, hogy mik a keretek és mi a mozgástér.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Átolvasta az összes tervezetet, ami eljutott hozzájuk. Benne van, de egyértelműsíteni kellene azt, hogy az önkormányzat a HÉSZ-ben szigorúbb rendelkezéseket tehet, a vízpart rehabilitációnál ezt megtalálta, a TÉKA-nál nem. Lehet, hogy azért mert rosszul olvasta, vagy módszertanilag rosszul értelmezte. Nagyon fontosnak érezné, hogy minden esetben lehessen szigorúbb intézkedést a HÉSZ-ben megvalósítani. Ezt a „zöld rendeletet” fontosnak tartja, és az egész szellemiséget, ami a jogszabályokban a zöldítéssel kapcsolatban átmegy. Lehet-e faültetési kötelezettséget előírni? Lesz-e ilyen a HÉSZ-ben, vagy bármilyen rendeletben előírhatnak-e lombos faültetési kötelezettséget, akár előkertbe, akár telekbe, bizonyos négyzetméter tekintetében, akár új építésnél, akár meglévő ingatlannál?

Nagyon fontosnak látja, mert úgy érzi, sok esetben a látvány miatt, a kilátás miatt, vagy egyéb szempontok miatt ellenérdekeltek a tulajdonosok. Hiába írnak elő magas zöldfelületi mutatókat – 50-60 %-ot, ezzel egyetért -, ha ezt nem tartják be, és ennek nincs ellenőrzése, megfelelő szankciója vagy visszabontása. Fontosnak érzi, hogy – ami humán erőforrás kérdés -, hogy ezek az ellenőrzések történjenek meg, mert teljesen értelmezhetetlen, hogy előírják, és burkolás történik a telken a HÉSZ szabályait be nem tartva.

Válasz:

Gombos Márk – helyettes államtitkár Építési és Közlekedési Minisztérium: Igen, elő lehet írni, sok települési önkormányzat él is ezzel a lehetőséggel. Annyiban fog javulni a helyzet és még élesebb lesz ez a kérdés, hogy ezzel a zöldfelületi tanúsítvánnyal az lesz ellenőrizve, hogy a helyi építési szabályzatban rögzített zöldítés valóban megvalósul-e. A Magyar Építészetről szóló törvény mondja azt, hogy kormányrendeletben körülírt építkezési körre csak akkor adható használatbavételi engedély, ha rendelkezik zöldfelületi tanúsítvánnyal az építési beruházás. A zöldfelületi tanúsítvány megléte pedig azt fogja ellenőrizni, visszaigazolni, hogy az építés

befejeztével elültették-e a szükséges fákat, meg van-e a szükséges zöldfelületi borítottság. Emellett nem csak a mennyiségi mérce és kontroll lesz meg, hanem a minőségi is, hiszen a tanúsítás módszertanában olyan szempontok is figyelembe lesznek véve, hogy hány növényfaj van elültetve, milyen koros növények, lombtérfogat számítás is része lesz a tanúsítási folyamatnak, a csapadékvíz visszatartástól és a csapadékvíz megfelelő kezeléstől kezdve. Úgy gondolja, hogy jelentős előrelépés lesz a törvényből fakadóan a zöldfelületeknek a minőségében és mennyiségében.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Megköszöni a tájékoztatót. Várják a tervezetet és a további munkát. Szeretné megköszönni a konstruktivitást, együttműködést és azt, hogy több körben tudtak akár Budapesten, akár helyben, nagyobb körben, kisebb körben egyeztetni, ezt a jó szokásukat tartsák meg, hogy jó jogszabályok szülessenek.

Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatót.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton fejlesztéséhez kapcsolódó kormányzati feladatok előrehaladásáról és a szükséges intézkedésekről szóló tájékoztatót megtárgyalta és elfogadta.

2. napirend

Tájékoztató a Balaton térség környezetvédelmét érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről

Előterjesztő: Energiaügyi Minisztérium

Dr. Bóka István – BFT elnök: A tájékoztató az előterjesztő kérésére e-mailen került kiküldésre a tagok részére.

Az ülésen Dr. Rentz Tamás vízgazdálkodásért felelős helyettes államtitkár úr az Energiaügyi Minisztérium képviselőjeként vesz részt.

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Röviden annyit szeretne ennél a területnél is kiemelni, hogy a vízgazdálkodásért felelősségi kör az Energiaügyi Minisztériumba került, így most újra egy tárcán belül összpontosul a környezetvédelemért való felelősség is, a vízvédelemért való felelősséggel együtt. Ahogy a tájékoztatóban látszik a környezetügyért való felelősségi körben rengeteg szakpolitikai feladat található, ezek közül kiemelkedő, főleg ha a vízgazdálkodási területet nézik, a kármentesítés illetve a hulladékgazdálkodás. A balatoni fejlesztéseknél kiemelkedően fontos, hogy a felszín alatti és a felszíni vízbázisaikat meg tudják védeni a szennyeződéstől és ebben nagyon fontos feladat a kármentesítés végrehajtása, ami rendkívül nagy feladat az állam számára is. Hiszen rendkívül sok forrást igényel és egy szélmalomharcnak tekinthető, mert a természet mindig felülírja ezeket a kármentesítési feladatokat, illetve ezek végrehajtását. Mégis példaértékű tevékenységeket tudtak végrehajtani az elmúlt időszakban a kármentesítés területén is, és a már folyamatban lévő kármentesítési feladatok befejezésére is biztató jelek vannak.

A probléma az, hogy jelenleg a KEHOP Pluszban rendkívül alultervezett a bizottság részéről a kármentesítési feladatok finanszírozása, így minden kiegészítő kármentesítési feladat, ami ezt követően jelentkezni fog, jelentős állami forrás bevonásával tudják végrehajtani.

Jelentős átalakuláson ment át a hulladékgazdálkodási terület az elmúlt időszakban. A koncessziós társaság megjelenésével, ambíciózus terveket fektet le a MOL MOHU-nak a koncessziós társasága, ezekben szerencsére a balatoni térség is megjelenik, ahogy a

tájékoztatóból is kiderül. Nagyon fontos, hogy a környezetet tisztán tartsák, és rendkívül fontos, hogy az illegális hulladék lerakás, illetve a veszélyes hulladékoknak a megfelelő kezelését előre tudják mozdítani a következő időszakban. Ez is környezetvédelmi, vízvédelmi szempontból rendkívül fontos.

Emellett nagy hangsúlyt fektetnek a következő időszakban is a szemléletformálási kampányra. Fontos, hogy már óvodás korban, iskolás korban a gyermekek a megfelelő szemlélettel tudjanak hozzáállni a környezetügyért és a vízvédelemért való felelősségi körben. Ennek megfelelően az Energiaügyi Minisztérium számos oktatási programot támogat, annak érdekében, hogy az óvodás- és iskoláskorú gyermekek minél szélesebb körű tudással rendelkezzenek. Ezt a tevékenységet a következő időszakban is folytatni fogják.

Emellett nagy hangsúlyt fognak fektetni a körforgásos vízgazdálkodásra is. A KEHOP Pluszban már meg fog jelenni olyan felhívás, ami a kkv-k részére lehetővé fogja tenni, különböző csapadékvíz hasznosítását, szürkevíz hasznosítási technológiák használatát. Ez a Bizottság illetve az Energiaügyi Minisztérium szempontjából is „pilot projektnek” tekinthető, ezáltal próbálják meg a kkv-k körében is meggyökereztetni a felelős vízgazdálkodási szemléletet, illetve azt, hogy a vizeinkkel megfelelően bánjanak, és minél többször és minél inkább a körforgásban tudják tartani és minél hatékonyabban tudják mennyiségileg ezt hasznosítani.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Egy konkrét problémát szeretne felvetni a Veszprém Vármegyei Hulladékgazdálkodás tekintetében. Ott közös projekt van, több pályázatot nyújtottak be, több elemből áll, soha véget nem érő folyamat. Amit elkezdtek, már befejezték, már leamortizálódtak a gépek, de a bezárt hulladéklerakók rekultivációja tekintetében óriási problémák lesznek. Ez kétütemű rehabilitáció, az első ütemet elvégezték. Ez több települést érint, Balatonfüredet is, Pápát, stb. Határidőt kaptak arra, mert a föld még mindig mozog, hogy a második ütemet befejezzék, ami az önkormányzat kötelessége lenne, de ez olyan hatalmas forrás, hogy lehetetlen lesz kezelni majd 3-5 év múlva, mikor ez a határidő bekövetkezik a hosszabbítás alapján. Nem is tartja méltányosnak, hogy egy kisvárosi önkormányzatnak kéne kezelni, hiszen azon a hulladéktelepen sok-sok település hulladéka található.

Felhívna a figyelmet, hogy ezzel kapcsolatban valamilyen intézkedés, forrásbiztosítás, vagy valamilyen változtatás kell. Nem tudja felfogni, mit fog megoldani ez a több milliárd forintos beruházás, amit második ütemben el kell Fürednek végeznie, de biztos meg van ennek a szakmai indoka, ha el kell végezni, egész más összefogásra van szükség.

Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatót.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton térség környezetvédelmét érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről szóló tájékoztatót megtárgyalta és elfogadta.

3. napirend

Tájékoztató a Balaton térség vízgazdálkodását érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről

Előterjesztő: Energiaügyi Minisztérium, Országos Vízügyi Főigazgatóság

Dr. Bóka István – BFT elnök: A tájékoztató az előterjesztő kérésére e-mailen került kiküldésre a tagok részére.

Ezen a napirenden részt vesz Rentz Tamás vízgazdálkodásért felelős helyettes államtitkár úr az Energiaügyi Minisztérium képviselőjében és Csonki István a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója.

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Nem szeretné a tájékoztató tartalmát megismételni. Látható volt, hogy az elmúlt időszakban a vízügyi és vízgazdálkodási területen is rendkívül fontos fejlesztéseket tudtak megvalósítani, azonban tagadhatatlan, hogy rendkívül sok feladat vár rájuk – Sió csatorna, nagy tavak üzemeltetése, fejlesztése.

Örül, hogy már ebben tudtak egy apró előrelépést tenni az Energiaügyi Minisztériummal, hiszen a nagy tavaik rehabilitációjával kapcsolatban támogatási okiratot tudtak kiadni a Vízügyi Igazgatóság felé, amiben a Balaton és a Velencei tóval kapcsolatban fontos tervezési és fejlesztési feladatok végrehajtására tudtak forrást biztosítani, ennek része a szennyvíztisztítók engedélyeztetése, tervezése, ami kapcsolódik a mederkotrással kapcsolatos feladataikra a jövőben. Ezeket a tervezési folyamatokat várhatóan év végére el tudják végezni és ezt követően tudnak javaslatot tenni az Önök közreműködésével is, hogy a mederkotrással kapcsolatos feladatokat hogyan tudják ütemezni, végrehajtani a jövőben.

Ennek a napirendi pontnak része egy előadás is, amire Csonki igazgató urat szeretné felkérni, hogy megtartsa tájékoztatóját, ezt követően szívesen fogadják kérdéseiket.

Dr. Csonki István igazgató – Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság: Szóbeli prezentációját PPT-n mutatja be: Veszélyes akadályok, stégek eltávolítása és a további tervekről címmel. Mind természetvédelmi, mind vízügyi szempontból is nagyon nagy jelentősége van a nádasoknak. Sok előadáson hallhatták már, akár a BFT ülésen is, Limnológiai Intézet, Lóczy Program keretén belül, hogy a területek lényegesen nem csökkennek, ellenben minőségi degradáció figyelhető meg a nádasoknál. A levont okokra következtetésképpen az emberi beavatkozás az egyik ilyen pont, ahol az ember tehet róla. Ezek az emberi beavatkozások egyik kiváltó oka azok a stégek, amik engedély nélkül, szabálytalanul, a nádasok megbontásával kezdődtek. Nagyon fontos, hogy nem csak természetvédelmi szempontból fontos ezek megőrzése, hanem vízgazdálkodási, vízminőségi szempontból is.

Ezeknek a stégeknek és akadályoknak az eltávolítása intenzíven és szisztematikusan 2023-ban kezdődött meg, ekkor még csak 3 településen, 2024-ben már ehhez a folyamathoz 13 település csatlakozott. Fontos megjegyezni, hogy olyan területeken tudják ezt végrehajtani, ahol a polgármester melléjük áll, nem csak erkölcsileg, hanem anyagilag is, hiszen ezeknek az akadályoknak az eltávolítása igen költséges. Ha mind vissza kéne vinni Siófokra, nagy költséget jelentene. A polgármesterek abban segítettek, hogy az ő általuk biztosított helyekre ki tudták pakolni ezeket a maradványokat és ők elszállították saját költségükön. Ezúton is nagyon köszöni az együttműködést.

Ennél a 13 helynél, ahol a bontást végrehajtották, amikor elkezdték, két lehetőség közül választhattak. Az egyik a horvát módszer, amit a horvát tengerparton alkalmaznak, hogy dózerrel az összes engedély nélküli dolgot ledózerolták. Ők nem ezt a módszert választották, hanem demokratikusabb dolgot választottak. Folyamatos helyszíni bejárással illetve kapott értesítések alapján kivonultak a helyszínre és felhívó papírokat helyeztek ki, hogy mit kell csinálnia a tulajdonosnak. Vagy engedélyezni, vagy kapubejárást lebontani, vagy az egészet eltávolítani. Két eset volt ilyenkor, az egyik az, hogy ismert tulajdonos volt, hiszen rajta volt a tábla. Ebben az esetben az eljárás az volt, hogy felszólították levélben a bontásra, ha nem

teljesítette, akkor elbontották, itt méltányoltak bizonyos feltételeket, ha pár hetet csúszott, akkor azt elfogadták. Ha viszont nem bontotta el, akkor elbontották az ő költségükre. A költségeket áthárítják, ez 140-150 ezer forintot jelent.

Ha nem ismert a tulajdonos, akkor egyszerűbb a dolog, mert akkor elbontják, saját költségen, a költséget nem tudják áthárítani senkire.

Helyettes államtitkár is jelezte, hogy a következő feladat, hogy a Balaton üzemeltetésére folyamatosan tudják biztosítani a költséget, egyelőre ezeket egyéb működési bevételből finanszírozza. Ehhez meg kell teremteni a legális forrást is, úgy hogy minden évben szisztematikusan tudják csinálni.

Pár olyan helyet emelne ki, amit az írásos anyagba nem tudtak betenni. Pár helyszínt mutatna meg:

Balatonkenese-Balatonfüzfő, kőgát. Feladata a hullámvédelem, a vasút és az út védelme érdekében. Elég népszerű horgász hely, a felmérések alapján 106 db engedély nélküli vízi állást létesítettek. Felhívásuk hatására nagy számmal eltávolították már. Itt is köszönetet szeretne mondani a sajtónak. Amikor elkezdték ezt a szisztematikus műveletet, nem emlékszik olyan médiára, ami negatív visszhangot váltott volna ki. A médianak is köszönhető, hogy nagy számban eltávolították ezeket a létesítményeket, volt olyan, amit a Vízügyi Igazgatóságnak kellett elbontani.

Fotókon mutatja be ezeket az illegális bejárókat és kapukat, illetve felépítményes vízállásokat kőszóráson, jól látszik, hogy balesetveszélyes, és illegális hulladéklerakó keletkezett.

Akik a felszólításuknak eleget tettek, saját maga elbontotta ezeket a létesítményeket.

A következő dián látható Vonyarcvashegy (vízügyi zagytér). Ennél elég látványos volt ez a fajta birtokháborítás és területfoglalás. Jól lehet látni, hogy komplett faházak épültek fel. 17 db ilyen létesítmény volt. 2023-ban sikerült nagy részét elbontatni, de 2024-ben 5 db-ot újraépítettek.

Vonyarcvashegyen látható, hogy milyen illegális bejárókat építettek nádasokba. Egybefüggő nádasról van szó, ezeknek a megbontása egyértelműen oka a nádpusztulásnak, a hullámvész hatására a rizóma kimosódik és elindul a nád „babásodása”. És ezek nádaratás szempontjából is problémásak, hiszen a feldarabolt bejárók lehetetlenné teszik a nagygépes aratást.

Badacsonytomaj. 3 illegális horgásztanyát jelentett be a rendőrség. A nádasba olyan építmények létesültek, konyha, szoba, akkumulátor, kamerarendszer, mozgásérzékelő, és az egész le volt takarva. Szárazföldi oldalról nem lehetett látni, mert magánterület, víz oldaláról burkolva volt. Tehát nem közvetlenül a nádat veszélyezteti ez a létesítmény, hanem baleset- és életveszélyes (gáztűzhely, gázpalack található). Itt a tulajdonos a felszólításra el kezdte a bontást.

Tihany. Stégek, illegális bejárók. Ezt drónos ellenőrzéssel sikerült felderíteni. Ahogy említettem, hogy a média pozitívan állt hozzá a dologhoz, minden tulajdonos elbontotta saját költségén ezeket a bejárókat. Pár képet mutat előtte-utána állapotról.

További területek: A déli partról mutat képeket. Balatonszemesen felszólításukra a tulajdonos maga elbontotta. Jól látható, hogy folyamatosan aratta ezt a bejárót. Bíznak benne, ha ezt nem építi vissza, akkor egy-két év alatt a nád be fogja nőni.

A kapubejárók felét a tulajdonosok elbontották, a másik felét nekik kellett. Az igazgatóság által bontott bejáró bontási költségei áthárításra kerültek. Balatonszemesi illegális bejárót mutatja be a fotókon. Bíznak benne, hogy ezen a szakaszon is a növényzet elfoglalja a területet, de az utóellenőrzést itt sem szabad elfelejteni.

Keszthelyről is mutat egy fotót, stég lezárásról. Közterülethez kapcsolódik a stég, akkor a közterület tulajdonosának hozzájárulásával lehet stéget építeni, de lezárni nem lehet, közterületről nem lehet kizárni embereket, így felszólítás után ez a lezárás is megszűnt Keszthelyen.

A végén a jövőbeni terveikről beszél. Szeretnék továbbra is folytatni ezt a szisztematikus eltávolítást. 13 önkormányzat már csatlakozott, önkormányzati csatlakozás nélkül ezt nem tudják végrehajtani, hiszen a helyi polgárőrök, vízi rendészet segítségével nem megy.

De nem csak a magánszemélyek voltak ilyen szabálytalanok, meg kell említeni az önkormányzatokat is, hiszen 17 önkormányzatot fel kellett szólítani, hogy az általuk elhelyezett stégekre kérik meg az engedélyeket. Már 50 önkormányzatnak adtak ki mederbérleti szerződést.

Mielőtt megköszönné a figyelmet, szeretné bejelenteni, hogy a mai napon utoljára aktív igazgató. 41 éves pályafutását a mai nappal befejezi. Holnaptól kezdve már új igazgatója lesz a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnak. Szakértőként továbbra is segíti a munkát. Külön köszöni helyettes államtitkár úrnak, hogy az utódjának azt választotta, akit akart és támogatott, aki a 75 éves ágazatban egyedülálló lesz, hiszen az első női vízügyi igazgató lesz.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviselője: Az elmúlt időszakban többször szóba került, hogy a nyugat-balatoni iszapkotrásnak milyen lehetőségei lesznek, az előbb helyettes államtitkár úr megemlítette, hogy foglalkoznak ezzel a kérdéssel, de hogy milyen időskálán, milyen költségeken, milyen volumenben lehet betervezni az elkövetkezendő időszakra?

A tájékoztató szövegében a zagyterek esetében megemlítették, hogy három zagytér van a Balatonon, aminek érvényes engedélye van. Az egyik a balatonfűzfői, ami nem használható, van a balatongyöröki, arról kaptak tájékoztatást, hogy hosszú távon Balatongyörök nem szeretné, hogy ott egy működő zagytérlet lenne, a harmadik a keszthelyi, amit Keszthely támogatna, de az előterjesztésben az látszik, hogy április 30-ig van érvényes engedélye. De az található a szövegben, hogy ha 2024. szeptember 30-ig nem kezdik meg a tevékenységet, akkor az erdészeti törvény értelmében nem lehet használni, és erdősítést kell végrehajtani ezen a területen. Így ez az érintett nyugat-balatoni medence iszaplerakó nélkül marad. Ezzel kapcsolatban szeretnék tájékoztatást kapni.

A másik téma, a mostani globális felmelegedés, időjárási viszonyosságok, egyre több a szélsőség. A Balaton víz pótlásával kapcsolatban nem tartalmaz az anyag semmit, a tervezések között sem szerepel. Szeretné kérni ennek a megvizsgálását, tervezési folyamatát, hogy ezt elindítsák.

Válasz:

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Ahogy a bevezetőben is említette, a zagyterekkel kapcsolatban elindult a tervezési és engedélyeztetési munka. Az év végére fognak eljutni egy olyan pontra, amikor már konkrét javaslatot lehet megfogalmazni. Azzal tisztában kell lenni, hogy ez egy több milliárd forintos feladat, ami a mederkotrásra, zagyterek használatával kapcsolatban felmerül. Nyilván állami forrás nélkül nem fog működni, ehhez a Kormány döntését kell kérni, és ehhez a helyi szereplőknek az észrevételeit is be kell

csatornázni, hogy a Kormány ennek megfelelően tudjon döntést hozni. A konkrét zagyterekkel kapcsolatban a vagyongazdálkodóknak adja át a szót, hogy tájékoztatást tudjon adni.

Dr. Csonki István igazgató – Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság: Több ilyen terv készült a kotrással kapcsolatban. Három-öt éves terv készült, még a Belügyminisztérium égisze alatt. A Kormány ezeket nem tárgyalta, az Energiaügyi Minisztériumnak az lesz a feladata, hogy a felülvizsgálat után ismét elő kell terjeszteni. Ennek a lényege az volt, hogy a Balaton üzemeltetésére megteremtsék azt a forrást, ami évente fix üzemeltetési forrást jelent. Ennek az egyik lába lenne az évente 100.000 m³ kikotrása, ez szerepel az előterjesztésben, amit az Energiaügyi Minisztérium nemsokára Kormány elé fog terjeszteni a felülvizsgálatot követően, hiszen a zagytér tervezése elkészült. Ahogy helyettes államtitkár úr elmondta a nagy tavakra biztosított forrásból ténylegesen hosszú távú zagytér elhelyezési terv is készül, illetve készül kiviteli terv. A győriki zagytér, amiről beszéltek, ennek a befogadó képessége – ha a Kormány által elfogadásra kerül – akkor két évig biztosan tudja szolgálni, tehát két év alatt kell megtalálni a további fejlesztési lehetőséget, akár Balatongyörökön, akár Keszthelyen. Keszthelyen található a régi keszthelyi-nyugati zagytér, ami a vízparton van, ezeknek a zagytereknek a kijelölése során szorosan együttműködtek a nemzeti parkkal, olyan területeket jelöltek ki, ami potenciálisan új lerakóhely lehet a meglévőkhöz felül. Ez biztonságot nyújt ahhoz, ha elindul ez a kotrási tendencia, akkor két évnél előnyük van ahhoz, hogy mindenütt a zagytereket megcsinálják. Fontos, hogy nem csak a zagytér koncepció terve készült el, hanem a kotrásnak is. A környezeti engedélyezése lejárt, ez év végén megújításra kerül, ez azt jelenti, hogy készen állnak arra, hogy – amennyiben a Kormány döntése megszületik, hogy rendszeres, éves karbantartási fenntartási kotrásra kapjanak lehetőséget – felkészüljenek erre a feladatra.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviseletében: Azt javasolja, hogy a következő BFT ülésre, ha meg tudják vizsgálni, hogy ezek a tervezett zagyterek szerepelnek-e a most folyó vízparti rehabilitációban? Mert ha lezárják azt a folyamatot, nem két év előnyük, hanem sok év hátrányuk. Ha történhetne egy ilyen koordinációs egyeztetés, azt megköszönné. A víz utánpótlással kapcsolatban is szeretne tájékoztatást.

Válasz:

Dr. Csonki István igazgató – Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság: Többször felmerült már a BFT ülésen is ez a kérdés, hiszen víz utánpótlással kapcsolatban készültek tanulmányok, előtanulmányok, most ilyen szinten a felülvizsgálata nincs napirenden. Ha úgy dönt a minisztérium, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozni kell, akkor előveszik megint, hiszen az alternatívák, amik felmerültek, fizikailag megvalósíthatók, azok rendeződtek, azok megvannak, azokat ismerik, akár a Murából, Drávából, karsztvízből, egyéb lehetőségekből. Akkor a konklúzió az volt, amit Somlyódy professzor állapított meg, hogy nagyobb kockázattal járna egy idegen víztest behozatala a Balatonba, mint az, hogy hozzá szokjanak ahhoz, hogy igenis tudomásul kell venni, hogy a Balatonnál lesznek alacsony vízállások. Ehhez megint elő kéne venni azokat a klímakutatói eredményeket, amik a vízgyűjtőre vonatkoznak. A legújabbakat, amiket látott, abban az volt leírva, hogy a Balaton vízgyűjtő területén lényeges csapadékesőkenés nem lesz, az eloszlásban lesz jelentős változás, ez azt jelenti, hogy a téli félévben fog jelentős csapadék hullani. Erre alapozva csinálták meg a síófoki leeresztő zsilip kapacitásbővítését, illetve ez teremtette meg a lehetőségét annak, hogy 120 cm-re felemeljék, hiszen a tóban való tározás egy reális lehetőség volt. Ehhez kapcsolódóan szintén elkészültek a

tervek, hogy ha a 120 cm-t tovább emelik, a 120 cm-t szabályosan be tudják tartani, akkor mely területeken kell hozzájárulni a vízparton ahhoz, hogy biztonságban legyenek, be tudják tartani azokat a magassági szinteket. Erre elkészültek a tanulmánytervek, kizárólag állami és önkormányzati területek bevédelmére, azok feltöltésére. Ehhez szintén forrás kell. Most egyelőre nincs napirenden ez a téma, tudomásul kell venni, hogy vannak száraz évszakok. Vegyük az idei évet, három hónapig alig volt csapadék. A téli betározással 120 cm felett tartották a vízszintet, ma 87 cm. Előrejelzés szerint két hónap múlva 110 cm lesz a vízszint. Erre kell felkészülni, hogy a leggazdaságosabb a tóban való tárolás, a párolgás miatt az a 40 cm előáll, a természetes vízszintingadozás megtörténik. Természetesen, ha úgy dönt a vezetőség, leporolják az anyagot, megint előveszik, újra napirenden lesz.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: A vízpótlás tekintetében annyiban csatlakoznék a témához, hogy egy tanulmánytervből legyen egy építési engedély, ahhoz nagyon sok idő kell. Előtte van a 2001-2004 közötti időszak, amikor négy egymást követő évben volt negatív a vízmérleg, és ijesztő volt a mostani nyári időszak is, Balatonfüred környékén jóval kevesebb csapadék volt, mint a zalai oldalon. Nem biztos, hogy ezt meg kell valósítani, de addig eljutni, hogy egy azonnal megvalósítható tervvel rendelkezzenek, mert azzal, hogy leporoljuk a régi tanulmányterveket, ez azt jelenti, hogy megvizsgáljuk, hogy ez lehetséges. De véleménye szerint, hogy egy vízpótlást megejtсенek konkrétan, annak az előkészítése, folyamata sokkal hosszabb, mint maga a beruházás. A beruházás viszonylag rövid időn belül meg tud valósulni. Úgy gondolja, itt nemzetközi jogi kérdéseket kell kezelni, nyomvonalakat kell kezelni, kisajátításokat kell megindítani, engedélyeket kell beszerezni, közbeszeresztetést kell lefolytatni, sok éves folyamat. Elképesztően radikálisan tud változni a Balaton vízszintje. Két-három egymást követő évben 30-40 cm körüli állapottal léteznek, szerinte a déli part turizmusa teljesen meg fog halni. A vitorlázás teljesen ellehetetlenül, és egyéb problémák is lesznek. Nem azt mondja, hogy meg kell valósítani, hanem legyen egy olyan engedélyük, amihez hozzá tudnak nyúlni, ha nagy probléma van. Le kell folytatni a vitákat, hogy mikor nagyobb a kár, de ha van egy engedélyezett terv, az egy komoly előrelépés.

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviselője: Talán nyolc évvel ezelőtt lehetett, amikor Volencsik Zsolt a DRV vezérigazgatója volt itt és a térség ivóvíz ellátásáról volt szó, akkor már mondták, hogy tervezik, hogy a Murához fognak kiépíteni egy karsztvíz vezetéket rendszert. A következő napirenden majd olvashatnak a tájékoztatóban, hogy ennek a tervdokumentációja elkészült. Akkor felvetődött, hogy annak a tervezésnek lehetne eleme a vízutánpótlási nyomvonal. Szeretné felhívni a figyelmet, már egy ideje beszélnek, a tervezési folyamat mégsem indult el. Több szakember volt itt, aki adott tájékoztatást, nem folyamatos átvezetések vannak tervezve az idegen vízből, hanem keverőtavakon, víztározókon keresztül kerülne be. Felvetődött a Mura mellett a Rába és a Zala összekötése, ami 15-20 km-es csatornarendszernek a kiépítését feltételezi. A kormányprogramban is az van, hogy próbálják megtartani a Kárpát-medencén átfolyó vizeket, hiszen a nyári aszályos időszakban az öntözéshez kell. Semmiképpen nem fog mellé nyúlni az ágazat, ha ennek a tervezésével fog foglalkozni. A következő előterjesztésben az látható, hogy a Balaton térség ivóvíz ellátása 2/3-ban karsztvíz, 1/3-ban balatoni víz, a téli időszakban, a nyári időszakban megfordul ez az arány, és a nyári időszakban 2/3-át a Balaton vízből pótolják. Egy rossz, nem kellő magassággal elindult aszályos időszakban lévő Balatonnál, ma nem hiszi, hogy megfelelő minőségben tudnák szolgáltatni az ivóvizet.

Válasz:

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Stratégiai döntés, hogy milyen irányban fogják a Balaton vízpótlási fejlesztési tervezését elindítani. Csonki igazgató úr felvázolta azokat a szakmai érveket, aggályokat, melyek azokkal kapcsolatosak, hogy idegen vizet kormányozzanak a Balatonba. Emellett vannak olyan szakmai javaslatok, amelyek, a mederben tározással megoldhatóvá teszi azt, hogy mind a környezetvédelmi, mind a természetvédelmi, mind a vízügyi ágazat, a társadalom és gazdaság számára megfelelő megoldást tudjon kidolgozni. A mai ülést a BFT javaslatként fogja megélni, és ezzel fog visszamenni a minisztériumba, hogy ezt a kérdéskört átbeszéljék. De azt előzetesen rögzíteni, hogy mindenképp külső forrásból szükséges a Balaton vízpótlását megoldani, véleménye szerint idő előtti. A leporolása a terveknek nem azt jelenti, hogy elolvassák újra, és visszarakják a fiókba. Ez egy új időszak, hogy a vízügyi ágazat és a víziközmű ágazat is egyesült a minisztériumba, ezt a döntéshozókkal át fogják tekinteni.

A víziközmű kapcsán elmondja, hogy folyamatban van a víziközmű fejlesztésekkel kapcsolatban a Balaton ivóvíz ellátásának tervezési folyamata. Szóba került a Mura vízbázisról való ivóvíz ellátásnak a fejlesztése. Ez is egy olyan pontja a projektnek, ami jelenleg átgondolás alatt áll, szakpolitikai, nemzeti vízművek szempontjából.

Fontos kiemelni, hogy a murai elképzelés több mint 450 milliárd forintos fejlesztési igényt jelent, ami belátható, hogy a következő években nem fog forrásban részesülni, ezt gondolkodás nélkül ki lehet jelenteni. Emellett viszont vannak olyan megoldási lehetőségek, ami a meglévő vízbázisok hasznosítását, illetve a balatoni vízkezelési műveknek a fejlesztését irányozza elő. Van olyan alternatíva, ami a Mura vízbázis használata nélkül is a környező vízbázisoknak hatékonyabb használatával, távvezetékek kiépítésével szolgálni tudja a Balaton ivóvíz ellátásának hatékonyságát. Kiemelné, hogy nem csak a vízbázisok jelentenek problémát a következő időszakban, hanem jelentős rekonstrukciós igény is jelentkezik a balatoni körvezetéken, ami több évtizede elkészült, azóta sajnálatos módon nem sikerült mindent a tervezésnek megfelelően ütemezetten rekonstruálni. Nyilván ez is része ennek a fejlesztési programnak, illetve a Balaton ivóvíz fejlesztési tervezési programnak, amit a KEHOP-ból finanszíroznak. Erre vonatkozóan a tervek hamarosan el fognak készülni, és forrás esetén ezeknek a megvalósítását meg tudják kezdeni.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviselőjében: Emlékszik, hogy 18 milliárd forintot terveztek a Mura összekötésére, kb. 1 évvel ezelőtt ezt a tájékoztatást kapták.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Nincs jelentősége, ez az RRF (Helyreállítási és ellenállóképességi eszköz) előkészítésének időszakában volt, amikor a Balaton ivóvíz problémáinak három ágról történő megtáplálása sorra került. Ez lett volna a nyirádi, a kincsesbányai és a murai szűrőmezőből. Akkor ez az összeg 150 milliárd forint volt. Véleménye szerint ez a 18 milliárd forint olyan anyagban szerepelt, ami a vízpótlás tekintetében egy bizonyos szakasznak a kiépítését tartalmazta volna és nem az ivóvíz megtáplálással kapcsolatos. De ez lényegtelen, mert ez 6-8 éve volt. Sajnos az RRF-be nem került be ez a célterület, azóta ez a 150 milliárd forint is megemelkedett.

A vízpótlás tekintetében legalább egy jobban megélhető, konkrét anyaggal rendelkezni kéne, ebből nem következik, hogy meg is valósítják, mert az egy sokkal bonyolultabb kérdés. De nem ússzák meg ennyivel ezt a napirendi pontot, még erről beszélni kell.

Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatót.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton térség vízgazdálkodását érintő kérdésekről, tervezett és megvalósult fejlesztésekről szóló tájékoztatót megtárgyalta és elfogadta.

A napirend tárgyalása után a Tanács és munkaszervezete nevében megköszöni Csonki igazgató úrnak azt, amit a Balatonért és értük tett. Nyugdíjba vonulása alkalmából köszöni az áldozatos munkát, mindazt a jó tanácsot, hozzáállást, együttműködést, amit igazgató úr mutatott. Nagyon sajnálja ezt a nyugdíjba vonulást, ez nagy veszteség lesz a Balaton életében.

A Tanács nevében szeretne átadni egy jelképes ajándékot, a jövőbeli munkát megköszönve előre.

4. napirend

Tájékoztató a Balaton régió ivóvízellátásáról, a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. Balaton Kiemelt Térségben végzett feladatairól, a tervezett fejlesztésekről

Előterjesztő: Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

Dr. Bóka István – BFT elnök: A tájékoztató az előterjesztő kérésére e-mailen került kiküldésre a tagok részére.

Az ülésen Czipri András projektirányítási csoportvezető vesz részt.

Megkéri csoportvezető urat, hogy szóbeli tájékoztatóját kezdje meg.

Czipri András csoportvezető – Dunántúli Regionális Vízmű: Az írásos tájékoztató meghatározó témája már érintve lett. Ehhez kapcsolódóan elmondja, hogy az RRF fejlesztési koncepció teljesen más alapokon nyugvó fejlesztési lehetőség lett volna a víz utánpótlás tekintetében. A mostani KEHOP-os pályázati rendszerben a most előkészítés alatt álló fejlesztés kizárólag az ivóvíz szolgáltatás fejlesztésére irányul. Ezekben a műszaki tartalmakban, amik kidolgozásra kerültek, nincs szó a Balaton víz utánpótlásáról. Természetesen a célok összefüggnek, összekapcsolódnak a két terület tekintetében. Ivóvíz szolgáltatás vonatkozásában a Balaton, mint vízbázis elhagyása és más vízbázisra való áttérés hosszú távon mindenképpen az üzemeltetőnek, mint helyi szolgáltatónak stratégiai elképzelése. Természetesen a lehetőségeket és a támogatási környezetet figyelembe véve kell ezeket a célokat megfogalmazni, végrehajtani a jövőben. A jelenlegi fejlesztési elképzelés kidolgozása az említett három vízbázisra való áttérést tartalmazza, a tervek, dokumentációk elkészültek, a vízjogi létesítési engedélyek megszerzése folyamatban van, jó pár környezetvédelmi engedélyezési eljárás van már túl. Rengeteg feladat van még addig, míg ezekből a fejlesztési elképzelésekből engedélyek, majd megvalósítás lehet.

Az írásos tájékoztató tartalmazza azokat a térségi településeken tervezett illetve végrehajtás alatt álló kisebb fejlesztéseket, pótlásokat, beruházásokat, amiket a GFT (Gördülő Fejlesztési Terv) forrásból valósít meg társaságuk. Próbáltak részletesen kitérni ezekre a feladatokra, fejlesztési és pótlási elképzeléseikre.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Annyi a felvetése, ami lehet, hogy szakmaiatlan, általában a víziközmű hálózat felújítása az országban nagyon nagy költséget jelent. Nem beszélve arról, hogy a balatoni vízbázist milyen módon lehet megtáplálni. Ezen beruházások tekintetében nem kellene inkább a hálózati veszteségekre koncentrálni? Mert a Balaton térségében, a DRV területén

is 30-40-50 %-os hálózati veszteség van. Polgármesterként tudja, hogy nagyon frusztráló, ha megépítenek egy utat, járdát, nem történik víziközmű rekonstrukció ott, a megbolygatott föld alatt még jobban törnek ezek az 50-60 éves vezetékek, és amikor egy új útfelületen évente két csőtörés van, és két kis folt megjelenik, az védhetetlen sok esetben, nem tudnak mit tenni, ennek óriási költségei lennének. Ha ez a 30-40-50 %-os hálózati veszteség jelentős része a rekonstrukciókkal, felújításokkal megúszhatóbb lenne, akkor nem biztos, hogy 500 milliárdos projektekbe kellene gondolkodni, ráadásul ezután szép utakat, járdákat kapnának. Azt látja, hogy az a melléklet, ami mind az ivóvízvezeték cseréket és rekonstrukciókat tartalmazza, a DRV szolgáltatási területén szennyvíz rekonstrukciót tartalmazza, messze nem fedezi az amortizációs igényeket. Ez töredék beruházás, amire igény lenne. A víziközmű hálózat életkora évről-évre növekedni fog, nem csökken.

Válasz:

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Abszolút fontos a rekonstrukció, ezért is dönt a Kormány az országos rekonstrukciós program elindításáról. Az a jó híre, hogy a Fűzfőgyártelep rekonstrukciós tervezési feladataira sikerült forrás elkülöníteni. Folyamatban van az ÉKM-el az egyeztetés arról, hogy a fejlesztési feladatokat a konzorciumi tagok milyen megosztásban fogják végrehajtani. Ez is egy kiemelkedő feladat lesz, hiszen Balatonfűzfő gyártelepén rendkívül magas a hálózati vízveszteség, az ország egyik legnagyobb, zászlóshajó projektje az országos rekonstrukciós programnak.

A balatoni körvezeték is rekonstrukcióra fog szorulni. Tavaly sikerült olyan víziközmű fejlesztési és ellentételezési alapot felállítani, amelynek köszönhetően a szolgáltatóknak rendelkezésre áll bizonyos mértékű fejlesztési forrás, de egyértelmű, hogy egy ilyen léptékű fejlesztési feladat kiegészítve állam vagy EU forrás nélkül nem lesz végrehajtható. De a Balaton ivóvíz ellátásával kapcsolatos tervek között is kiemelten szerepel a balatoni körvezeték felújítása, illetve az egyéb puffer kapacitás növelése, hiszen nem csak a vízbázisokat kell bővíteni, nem csak a vízellátást kell javítani, hanem a víztározó képességet is kell fejleszteni a térségben, hogy a biztonságos ellátást a jövőben is fenn tudják tartani.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Van arra adat, hogy ha a Balaton környékén elfolyik 100 liter víz, abból mennyi a regionális körvezetéken és mennyi a belterületi hálózaton?

Válasz:

Czipri András csoportvezető – Dunántúli Regionális Vízmű: Ilyen kimutatással nem rendelkeznek, de a nagy átmérőjű regionális vezetékek hálózati hibái jelentősebb vízveszteséget okoznak egy csőtörés esetén. Viszont a települési hálózatok hossza lényegesen több, az azokon elfolyó vízmennyiség rendkívül jelentős. Hiába tesszük rendbe a regionális rendszert, jelentős hálózati vesztesége a települési elosztó hálózatokon továbbra is fennmarad.

Erre a problémára külön programot hajt végre a DRV és a jövőben is végrehajtja a meglévő vezetékek hibáinak feltérképezését. Egy örök harc az egyre korosabb vezetékek állapota tekintetében, rengeteg forrásra lenne szükség, mint ellátó rendszerek, mint települési hálózatok tekintetében, uniós és támogatási források nélkül elképzelhetetlen, hogy érdemi előrelépést lehessen tenni ebben.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az EU finanszírozna ilyet? A fenntarthatóságot lehet biztosítani? A vízdíjakból, csatornadíjakból ez nem fog bejönni.

Válasz:

Dr. Rentz Tamás – helyettes államtitkár Energiaügyi Minisztérium: Ilyen mértékű fejlesztési igényre semmilyen csatorna-, vízdíj nem tudna fedezetet szolgálni. A jelenlegi hálózatnak legalább a 40 %-a kritikus állapotú a vízvesztesség szempontjából. Ilyen mértékű forrás képzésére semmilyen díjrendszer nem alkalmas. A bizottsággal rengeteget egyeztettek a rekonstrukciós igényekről, elutasítják a rekonstrukciós forrásbiztosítást. Ugyanaz van itt is, mint a közutaknál is, az EU nem szeretné azt, hogy a tagállamoknál az a fajta magatartás jelentkezzen, hogy megvárják, míg az infrastruktúra leromlik olyan állapotúra, hogy uniós forrásbiztosításból ezt rekonstruálni tudják. Ilyen szempontból elutasítóak. Az RRF-ben is szerettek volna 900 milliárd forintot víziközmű rekonstrukcióra elkülöníteni, ezt határozottan elutasította a bizottság. Annyit sikerült velük megállapodni, hogy legalább az energiahatékonyságra tudjanak fordítani a víziközművek tekintetében. Hiszen az egyik stratégiai kérdés valóban a hálózati vízvesztesség, viszont a másik nagyon fontos kérdés az energiahatékonyság, hiszen a víziközmű szolgáltatók költségei között 40 %-ot tesz ki a villamos energia költség. Minél inkább önellátó, minél több energiát tud saját maga megtermelni a szolgáltató és minél hatékonyabban tudja üzemeltetni ezeket a rendszereket, annál kisebb költségen tudja az üzemeltetési feladatait ellátni, és annál több forrás marad a fejlesztésekre. Ez a két kulcsfontosságú pont, ami a jelenlegi stratégiai elképzeléseikben is szerepel, egyrészt a hálózati vízvesztesség csökkentése, másrészt az energiahatékonyság növelése. Ezt a víziközmű fejlesztést ellentételezési alapon is szeretnék minél inkább előre léptetni, azáltal hogy motiválni fogják a víziközmű szolgáltatókat különböző teljesítményértékelési mutatókkal arra, hogy ezeket a hatékonysági teljesítményi mutatókat minél jobban fejleszteni és az üzemeltetési környezetet is ennek megfelelően fejleszteni tudják.

Dr. Bóka István – BFT elnök: A napirendi pontot lezárja. Megköszöni a tájékoztatót. Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatót.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton régió ivóvízellátásáról, a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. Balaton Kiemelt Térségben végzett feladatairól, a tervezett fejlesztésekről szóló tájékoztatót megtárgyalta és elfogadta.

5. napirend

Tájékoztató a Balatoni Limnológiai Intézet tevékenységéről, kutatási eredményeiről

Előterjesztő: Balatoni Limnológiai Intézet

Dr. Bóka István – BFT elnök: Szóbeli előterjesztés következik. Megkéri Vasas Gábort, a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet igazgatóját, hogy előadását tartsa meg.

Dr. Vasas Gábor igazgató – Balatoni Limnológiai Intézet: Szeretné megköszönni, hogy az intézet beszámolhat fontos tevékenységéről, ami a Balatont érinti és az eredményeikhez köthető. Az intézet ugyanott helyezkedik el a Tihanyi félsziget keleti oldalában. Lassan közelednek a 100. évfordulóhoz. Változás, hogy 2021-től független Balatoni Limnológiai

Kutató Intézetként működnek, 2024-től kezdve a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat tagjaként folytatják tevékenységüket, ezt a nevükben hivatalosan is meg kell jelölniük.

Elmondja, hogy a másik változás, és most be is mutatkozna: Áprilistól irányítja az intézetet, részben az intézet meghívására, részben a Magyar Kutatási Hálózat, részben a Debreceni Egyetem megbeszélése, egyeztetése kapcsán. Messziről jött embernek tűnik, de elmondja, hogy az intézettel 10-15 éve folytat kutatási tevékenységet, rengeteg projektben vett részt, a főbb kutatási területei az algák, alga toxinok, algavirágzással kapcsolatos. Phd-val rendelkezik, az MTA doktora, és az említett témakörből szerezte képesítését. A Debreceni Egyetemen a Növényteni Tanszéket vezeti, és közép és hosszabb távon, későbbi egyeztetés kapcsán meglátja, milyen formában vesz részt az intézet vezetésében.

Az Intézet tevékenységével kapcsolatban elmondja, hogy

- a Balaton kutatása és monitorozása a legfontosabb feladatuk
- felszíni édesvizek környezeti kutatása,
- anyagforgalmi sajátossága,
- térinformatikai és távérzékeléssel kapcsolatos kutatások,
- a Balaton-monitoring,
- kutatásfejlesztés,
- felsőoktatásban és a szakmai utánpótlás nevelésében való részvétel.

Néhány esetben kifejezetten fontos figyelmet fordítani a kapcsolatteremtésre illetve változásra. Nem gondolja, hogy a Balaton Fejlesztési Tanács esetében el kell mondania, hogy mennyire fontos a Balaton állapota és minősége. Hiszen ez a minőség hatással van az ivóvíz forrásra, a turizmusra, halgazdaságra, üdülésre, vitorlázásra.

Rengeteg új kihívás van a Balatonra nézve:

- alacsony és magas vízszint ingadozása – az éghajlatváltozás közvetlen hatása
- emelkedik a sótartalom – nincs arról szó, hogy néhány éven belül tengervíz szerű lesz a Balaton, de a sótartalma folyamatosan növekszik
- potenciálisan káros/mérgező algavirágzások újbóli előfordulása – sajnos kedvezőtlen előrejelzések vannak ezzel kapcsolatban
- invazív növény- és állatfajok erőteljes betelepülése és a természetes, őshonosak pusztulása – nem tűnik annyira fontosnak, hogy egy újabb csiga, vagy újabb szúnyog jelenik meg, de ez is nagyon komoly hatással lehet a gazdaságra, turizmusra, környezetre, egészségügyre
- gyorsan változó környezeti feltételek, élőhelyek elvesztése
- antropogén változások (beépítés) és globális változások (éghajlatváltozás) - nagyon új kihívás, ezeknek az együttes hatása váratlan jelenségekhez vezet és vezethet az elkövetkezendő években

Tervek, stratégiák:

- Kutatócsoportok együttműködések erősítése
- Más kutatóintézetekkel, kutatóközpontokkal való együttműködés
- Egyetemekkel, kutatói központokkal további kapcsolatok építése – kutatóhelyük közel van pl. a Pannon Egyetemhez, most már Siófokon keresztül a Debreceni Egyetemmel, úgy gondolja hatékony együttműködéssel néhány tudományos szakmai társadalmi kihívásra hatékonyabban tudnak válaszolni
- Nemzetközi Hálózatokra való felfűződés folytatása
- Külföldi, hazai vendégkutatók fogadása

- Fenntartói kérdések, kérések, igények kiszolgálása, jobb kiszolgálása – határozott kérdésekre határozott szakmai választ szeretnének adni, ami eddig is megvolt, de szeretné, ha hangsúlyosabb lenne
- Globális és lokális hatások a Balaton élőlényközösségeire – ezt újult erővel és összefogással kell figyelni
- K+F tevékenységet folytató gazdasági társaságokkal való kapcsolatok növelés
- Disszemináció – társadalom felé történő kommunikáció, ez eddig is fontos volt számukra, a nyílt napokon keresztül és különböző csoportok fogadásával, ezt egyre hatékonyabbá kell tenni, meg kell ismertetni szélesebb körben az eredmények, és azokat a problémákat, amik nem feltétlen a Balatonnal kapcsolatosak
- A hatóságokkal, állami szervekkel, helyi közösségekkel való együttműködés – nagyon határozottan vágott bele ebben az évben a tevékenységbe, megelőzték, ugyanis nagyon sok olyan ügy volt, ahol nagyon komolyan együtt kellett működni, hogy néhány esetben válaszokat kapjanak, vagy a kérdést tudják jól megfogalmazni

A következő képen néhány olyan ügyet, eredményt, publikációt emelne ki, amelyre a későbbiekben figyelni kell. Kutatói tekintették át, részben a Szegedi Egyetemmel együtt, hogy hogyan változott meg a természeti környezet a Balaton közvetlen környezetében, a Balaton partszakaszában, illetve a vízgyűjtő területen. A 300-350 éves katonai térképek elemzése kapcsán azt emelné ki, hogy a partszakasz nagyon nagy átalakuláson ment át, addig a vízgyűjtő területen olyan drasztikus változások nem történtek. Erre az asszimetriára figyelni kell, és a piros vonallal jelölt változások komoly hatással lehetnek a Balaton fizikai, kémiai, biológiai jelenségeire.

Sokat lehet olvasni, hallani, hogy mi van az Atlanti óceánon, a sarkkörökön, hogy mennyire emelkedik a hőmérséklet, milyen globális változások vannak. Örül ennek az eredménynek, ugyanis egy kínai vendégkutató és távérzékelési csoportjuk együttműködésével jött ki ez a publikáció, ahol megfogalmazták, hogy 2000 óta csaknem 2 Celsius fokkal emelkedett az átlaghőmérséklet a Balatonon, a Keszthelyi öbölben. Nagyon fontos erre figyelni, nem tűnik soknak ez a 2 Celsius fok, de ezen a nyáron is láttuk, hogy átlaghőmérsékletről beszélhetnek. A maximumok nagyon drasztikusan változnak, és úgy néz ki, hogy nagyon szélsőségesen jelennek meg, ez nem csak a nyári, hanem a téli időszakra is jellemző, amely mind az élőlényközösségre, és másra is nagyon komoly hatással van, nem csak arra, hogy a turizmus örülhet neki, hogy meleg a Balaton, ez elég komoly kihívást jelenthet a későbbiekben. Tipikus példa, hogy a globális hatásra a beépített környezet a nem megfelelő növényzet betelepítésével, elhanyagolásával, nagyon komolyan tudják erősíteni ezt a jellegű hatást.

A nádasok állapotát most nem részletezném, jó előadást láttak az előbbiekben. És öröm, hogy felhívták a figyelmet erre, aminek lett következménye, és úgy néz ki, hosszabb távon ebben változások lesznek. Az kevésbé jó hír, hogy a szokásos nád degradáció mellett tavaly évvégén lehettek figyelmesek arra, újabb típusú, nagyon hirtelen bekövetkező nád degradáció figyelhető meg a Balaton egyes foltjaiban, nem egyértelmű, hogy miért következik be, de valószínű, hogy a már ledegradálódott nád érzékenysége az, ami visszavezethető erre a jelenségre. Az itt leterülő nád és az ott felhalmozódó biomassza nem engedi az újult nád felépülését. Nagyon izgalmas lesz figyelni, hogy az eltávolítandó stégek újabb benépesülése, hogy a nádasokban milyen vegetáció jelenik meg.

Örömmel jelentheti be, hogy algavirágzással ebben az évben nem találkoztak, sőt drasztikus, lokális algavirágzással sem. Van egy olyan jelenség, amit mindenki megszokott, hogy a Balaton nyugati medencéje az, ami leginkább kék algás, vagy cianobaktériumos, amit annyira nem

szeretnek, ami káros tud lenni. Látszik, hogy nagy fordulat lesz a Keszthelyi medencében, a nyugati medencében ezek a kék algák kevésbé jelennek meg, más algák törnek elő, amik kevésbé károsak, viszont a keleti medencében a cianobaktériumok egyre erőteljesebben jelennek meg. A nyár végére, nagyon jó, hogy vége lett ennek a melegnek, mert készülődött egy nagyon komoly alga csúcs, ami komolyabb problémát is okozhatott volna. Ez azért nem feltétlenül jó jel, mert ebben az évben már megjelent egy olyan cianobakteriális tömeg (kék alga tömeg) a keleti medencében, amely – ha a következő évben a feltételek kedvezőek – akkor erőteljesebb algásodással lehet számolni. Nem független esemény az algásodástól, ez is egy előjel, amit mindenki tapasztalhatott, aki a Balaton környékén él, az árvaszúnyog invázió. Ez nem új dolog, 10-15 éve a Balatonon volt, és megjelent, de most újra erőre kapott, ez megerősíti, amit mértek: a keleti medencében az algásodás következtében van mivel táplálkozzanak az árvaszúnyog lárvák, ezért volt ez a nagy számú kirajzás. Az árvaszúnyogok miatt hatalmas madárrajok jelentek meg, nem csak fecskék, hanem mások is. A jelenlegi eredmények alapján a következő évben is számolhatnak ilyen árvaszúnyog rajzásra, ez egy zöld szúnyog, nem csíp, de nagyon nagy tömegben kellemetlen tud lenni.

Szeretné felhívni a figyelmet a következőre. A szezon legvégén jelent meg a hírekben a Somosi strand bezárása. A Kormányhivatallal együtt a BLKI együtt lokalizálta azt a helyet, aminek köszönhetően nem algaprobléma volt, hanem egy *Escherichia coli* (ami szennyvízjelző biomarker baktérium) megjelenése és száma miatt kellett bezárni a szabadstrandot. A szezonnak vége lett, de a probléma nem oldódott meg. Nem szeretne ennek a részleteibe belemenni, de szeretné felhívni a figyelmet, hogy ha az elkövetkezendő hetekben, hónapokban ennek nem lesz megoldása, a következő szezonban nagyon kellemetlenül fogja érinteni a Tihanyi félsziget balatoni részét, és a füredi régiót is és a keleti medencére sem lesz jótékony hatással. Egy ügy elindult, lehet pár éves folyamat lesz, ez nem jó. Sürgősen kell megoldás, ha erre van lehetőség, akkor a BLKI ebben partner lesz.

Úgy gondolja, hogy sikerült felhívni a figyelmet, hogy miért jó a BLKI-nek az élőlény központú kutatása.

Szeretné elmondani, hogy bármely partnerszervezettel, hatósággal nagyon szívesen együttműködnek és szeretnének dolgozni az elkövetkezendő időszakban.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviseletében: Nem a nyugati, hanem a keleti medence veszélyeiről beszélt igazgató úr. Ha jól érti, ha ugyanilyen időjárási feltételek lesznek a következő évben, akkor a keleti medence teljes kék algásvirágzás áldozata lesz?

Válasz:

Dr. Vasas Gábor igazgató – Balatoni Limnológiai Intézet: Igen. Erre szokott ilyet mondani egy kutató, hogy ez egy médiajellegű kérdés, és azt mondani, hogy a jövő évnek vége van. Ennél bonyolultabb a helyzet, az elmúlt években is volt már erre utaló jel, ebben az évben erőteljesebben más fajok jelentek meg, a valószínűsége nagyon nőtt annak, hogy a keleti medencében, ha egy hasonló hosszú távú és olyan hőmérsékleti viszony alakul ki, akkor lehet algavirágzás. Az hogy jövőre teljesen biztos, ez egyáltalán nem így van. Tavaly kifejezetten hűvös nyár volt, alacsony hőmérséklettel, csapadékkal, nyoma sem volt ezeknek a kék algáknak, cianobaktériumoknak. Ez az év nagyon megágyazott annak, hogy a valószínűsége nő a keleti medencében is egy ilyen problémának. Nem hanyagolná el, de ez már nagyon szakmai, hogy a nyugati medencében is

lehet algavirágzás, de azt egy kevésbé problémásabb algafaj okozhatja. Ezek a kék algák a keleti medencében lévő szabadstrandok és strandok mentén okozhatnak még problémát, még akkor is, ha most van egy másik ügy, ami nem cianobaktériumos ügy, amire nagyon kell figyelni. Szeretné elmondani, hogy a magasabb hőmérséklet komolyabb problémát okozhat, ha a higiénia nem foglalkozik vele. Nem szereti, mikor kutatók is túllendülnek és horgászokat, vitorlásokat, hajósokat felelőtlenül elkezdenek szidni és azt gondolják ők a felelősök néhány dologért, de azt gondolja, hogy a későbbiekben ott bizonyos higiéniai ügyeket nagyon komolyan be kellene tartani, sokkal jobban, mint eddig. Egész más, mikor a szennyvíz egy 30-35 fokos vízbe kerül be, vagy egy 18-23 fokos vízbe. Ebben az évben olyan hőmérsékleti viszonyok voltak, vannak, ami mind a cianobaktériumok és a kevésbé jó (heterotróf) baktériumoknak, amik fertőzéseket okozhatnak is, azoknak is kedveznek.

A válasz igen, a valószínűsége nő, de reméli nem lesz vele dolga, mivel a szakterülete a toxint termelő kék algák, cianobaktériumoknak a biológiája.

Kérdések, vélemények, hozzászólások:

Fodor Márk – Miniszterelnökség képviselője: Lehet cselekvési ütemtervet kidolgozni, amivel meg lehet gátolni a tihanyi félszigetes problémát vagy a kék alga virágzást?

Válasz:

Dr. Vasas Gábor igazgató – Balatoni Limnológiai Intézet: Két teljesen külön ügy. Az egyikre azt tudja mondani, hogy nagy örömmel hallja, hogy vannak felújítási, rekonstrukciós tervek, olyan hálózatokról beszéltek, amiről tudja, hogy nincs teljesen minden rendben, még akkor is, ha az ügy azért akadt el, mert nem a DRV-hez tartozik az a cső, amelynek kapcsán vannak problémák. A heterotróf baktériumok, az szennyvízkérdés, emberi fekália, ami bekerül a Balatonba, ez az egyik ügy. A másik egy sokkal nehezebb, a kék alga. Ott tápanyagra van szükség ahhoz, hogy nagy mennyiségben elszaporodjanak a kék algák, a Balatonban úgy tudják, hogy nincs annyi. De ezek a hőmérsékleti viszonyok, amelyek megjelennek, ezek előidézhetik ezt, belső terhelésként, belülről előjöhet a vízből, ami elősegíti a kék algásodást. Tudja, hogy rá kell térni a kotrás kérdésére, de ez egy hosszabb ügy lenne, és nagyon szívesen beszélne róla. Az egyik megoldás lehet, ha tényleg az egész technológia rendbe van téve, akkor ott lehet ezen segíteni. Most a nyugati medencére fókuszálnak. A keleti medencében ez nagyon új dolog, de nem tűnik annyira fontosnak, mert szerencsére nem virágzott az alga, viszont a kék algák egy kicsit előre lendültek.

Dr. Bóka István – BFT elnök: A napirendi pontot lezárja. Megköszöni a tájékoztatást. Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs további kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatást.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet tevékenységéről, kutatási eredményeiről szóló tájékoztatást megtárgyalta és elfogadta.

6. napirend

Előterjesztés a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról

Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az előterjesztés a honlapra feltöltésre került.

Szóbeli kiegészítést tesz Molnár Gábor igazgató úr.

Dr. Molnár Gábor igazgató – Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: Hasonlóan az előző évekhez, eredményesnek értékelik az évet, mind a településeknek szánt források tekintetében, mind a klímaverseny, szemléletformáló tevékenységekben.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a határozatot.

25/2024 (09.20.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról szóló tájékoztatót megtárgyalja és elfogadja.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető igazgató

Határidő: értelem szerint

Szavazás: A határozat 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadásra kerül.

7. napirend

Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács 2024. évi térségfejlesztési forrása felhasználásáról

Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az előterjesztés a honlapra feltöltésre került.

Szóbeli kiegészítést tesz Fekete-Páris Judit gazdasági igazgató.

Fekete-Páris Judit – gazdasági igazgató Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: A 2024. évi térségfejlesztési forrásról a Tanács már többször tárgyalt. Jelen napirendben a fejlesztési keret felhasználásáról szeretnének javaslatot előterjeszteni, illetve a rendezvénytámogatásból másfél millió forint még nem került lekötésre, arra kaptak javaslatot, ami szerepel az előterjesztésben. Településfejlesztési pályázat esetében nagy örömmel hallották helyettes államtitkár urat, hogy a zöld terület témakör jogszabályilag is rendezésre kerül. A Tanács már évek óta hirdeti meg településfejlesztési pályázatát, ahol egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a zöldfelületek fejlesztésére, a csapadékvíz megtartására, új zöld területek kialakítására. Ez a pályázat is tartalmaz ilyen elemeket, amit a most meglévő keret terhére javasolnak meghirdetni. Jelenleg csak 70 millió forint áll rendelkezésre, mivel nem nagy az összeg, ez a felhívás csak az 1800 fő alatti, parttól távolabbi települések részére kerül kiírásra. Itt kifejezetten kisebb léptékű zöldterület fejlesztéseket, egyéb önkormányzati fejlesztéseket javasolnak támogatni, és ennek megfelelően alakultak a támogatási maximum keretek is. Az előterjesztésben részletesen leírták a tervezett feltételrendszert, mert az ütemezésben úgy tervezik, hogy október végéig véglegesítik a pályázati felhívást, amit a BFT tagok részére meg fognak küldeni jóváhagyásra. Illetve időközben elvégzik a szükséges minisztériumi egyeztetéseket, október végén jelenne meg a felhívás. Egy hosszabb beadási határidőben gondolkodnak, egyrészt figyelembe véve, hogy több önkormányzat esetében vezetőváltás történik, illetve februárban kerülnek elfogadásra az önkormányzatok 2025. évi költségvetése, ezért 2025. február végi határidővel terveznek.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs kérdés, további kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a határozatot.

26/2024 (09. 20.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a részére biztosított 2024. évi fejlesztési forrás felhasználásáról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozza:

1. A BFT a 2024. évben a településfejlesztési beruházások támogatására szóló pályázati kiírás feltételrendszerére vonatkozó javaslatot elfogadja és megbízza munkaszervezetét, hogy a minisztériumi egyeztetést követően kidolgozásra kerülő részletes pályázati felhívást elkészítse, elvégezze a jogszabályban előírt egyeztetéseket és a BFT tagjainak jóváhagyását követően a pályázati kiírást hirdesse meg.
2. A Tanács a 2024. évi fejlesztési forrás terhére a „Kiemelt rendezvények, helyi identitást erősítő rendezvények” támogatására biztosított forrást az alábbiak szerint használja fel:

Támogatott rendezvény:

Javaslatot benyújtotta	Iktatószám	Kedvezményezett neve	Rendezvény megnevezése	Rendezvény típusa	Támogatási összeg	Projektelelem összköltsége	Tám. intenzitás (projekt-elem)	Teljes projekt összköltsége (tájékoztató jellegű adat)
Zala Vármegyei Közgyűlés	P-KR-13/2024	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata	XIII. Gyenesdiási Burgonya-nap	Helyi identitást erősítő kiemelt rendezvény	1 500 000	1 552 400	96,62%	3 000 000
Mindösszesen:					1 500 000	1 552 400	96,62%	3 000 000

Felelős: Dr. Molnár Gábor munkaszervezet vezető

Határidő: értelem szerint

Szavazás: A határozat 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadásra kerül.

8. napirend

Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács 2022. és 2023. évi fejlesztési forrásai felhasználása során keletkezett maradványokról

Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az előterjesztés a honlapra feltöltésre került.

Szóbeli kiegészítést tesz Fekete-Páris Judit gazdasági igazgató.

Fekete-Páris Judit – gazdasági igazgató Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: Maradványokkal kapcsolatban annyi kiegészítést tenne, hogy idén év végén zár a 2022. és 2023. évi térségfejlesztési és 2022. évi klímaadaptációs forrásuk felhasználása. Ez azt jelenti, hogy a zárást megelőző negyedévben, félévben jönnek be a településfejlesztési beruházások elszámolásainak nagy része. Ezeknek az elszámolásánál mindig találkoznak kisebb összegű

maradvány keletkezésével, hiszen egy beruházás soha nem úgy valósul meg, ahogy azt eredetileg tervezték a pályázók. Ezeknek a maradványoknak a felhasználására készítették el az előterjesztést. Nagyon fontos figyelembe venni, hogy új projekt támogatásra már nincs lehetőség, hiszen december 31-ével zár a keret és addig fel is kell használni, ezért a már meglévő, folyamatban lévő projektek kiegészítésére javasolják a maradványok felhasználását.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs kérdés, további kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a határozatot.

27/2024 (09. 20.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a részére biztosított 2022. és 2023. évi fejlesztési forrásai felhasználása során keletkezett maradványokról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozza:

- 1. A Tanács a 2022. évi térségfejlesztési forrás jelenleg rendelkezésre álló 14.263.400,-Ft összegű és a jelen határozatot követően keletkező maradvány felhasználása keretében**
 - **951.750,-Ft többletforrást biztosít Zalaapáti Község Önkormányzata számára a „Szent Kristóf szobor állítása és zöldfelület fejlesztése Zalaapátiban” című pályázat megvalósítására.**
 - **A 13.311.650,-Ft-ot átcsoportosítani a „Menedzsment feladatok megvalósítása” projektre a BFT munkaszervezete ügyfélszolgálati tevékenységéhez kapcsolódó Irodaház beruházás III. ütem megvalósítására.**
 - **a BFT döntését követően a 2022. évi térségfejlesztési keret felhasználása során keletkező maradványokat legfeljebb 2.505.211,-Ft összegig a Tanács átcsoportosítja a „Menedzsment feladatok megvalósítása” projektre a BFT munkaszervezete ügyfélszolgálati tevékenységéhez kapcsolódó Irodaház beruházás III. ütem megvalósítására.**
- 2. A Tanács a 2023. évi térségfejlesztési forrás településfejlesztési kerete terhére rendelkezésre álló 2.141.725,-Ft összegű maradvány terhére 2.141.725,-Ft többletforrást biztosít a BFT Munkaszervezete által 2024. I. félévében lebonyolított „Balatoni Partnerségi Program” projekt megvalósításához.**
- 3. A Tanács elfogadja a Szóljon Almádi Kulturális Egyesület P-KR-12/2023 iktatószámú, „Szóljon Almádi a közösségről! Vendégváró asztal Budataván” című pályázata lemondásával kapcsolatos indoklását, és a BFT-SZ-73/2/2023 számon módosított BFT-SZ-73/2023 számú támogatói okirattól eláll.**

4. A Tanács a 2023. évi fejlesztési forrás keretében a „Kiemelt és települési identitást erősítő rendezvények támogatására” rendelkezésre álló forrás terhére támogatást biztosít az alábbiak szerint:

Támogatott rendezvény:
adatok (Ft-ban)

Javaslatot benyújtotta	Iktatószám	Kedvezményezett neve	Rendezvény megnevezése	Rendezvény típusa	Támogatási összeg	Projektelelem összköltsége	Tám. intenzitás (projekt-elem)	Teljes projekt összköltsége (tájékoztató jellegű adat)
Balaton Fejlesztési Tanács	P-KR-16/2024	Alsóörs Község Önkormányzata	Márton napi sokadalom Alsóörsön	Helyi-térségi identitást erősítő kiemelt rendezvény	1 000 000	1 000 000	100%	2 000 000
Mindösszesen:					1 000 000	1 000 000	100%	2 000 000

5. A Tanács a 2022. évi klímaadaptációs forrás jelenleg rendelkezésre álló 339.599,-Ft összegű és a jelen határozatot követően keletkező maradványát legfeljebb 2.833.638,-Ft összegig átcsoportosítja a „Klímaadaptációs verseny és a Balaton Klíma Akadémia középiskolások részére” című projekt támogatására.

Felelős: Dr. Bóka István elnök

Határidő: értelem szerint

Szavazás: A határozat 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadásra kerül.

9. napirend

Előterjesztés a Balaton Fejlesztési Tanács Elnöki határozatainak elfogadásáról

Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az előterjesztés a honlapra feltöltésre került.

Szóbeli kiegészítést tesz Fekete-Páris Judit gazdasági igazgató.

Fekete-Páris Judit – gazdasági igazgató Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: Ezzel a napirenddel minden ülésen találkoznak a tanácstagok. Elnök úr van felhatalmazva a támogatási szabályzat alapján, hogy a BFT által támogatott projektek módosítási igényeit előzetesen elbírálja, ezt utólag a Tanácsnak jóvá kell hagynia. Jelenleg 21 db elnöki határozatot terjesztettek elő utólagos jóváhagyásra. Ezek főként kisebb költségvetés módosítások, határidő módosítások, műszaki tartalom módosítások. Természetesen minden módosítás megfelel az eredeti pályázati feltételeknek. Kéri a tanácsot a jóváhagyásra.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs kérdés, további kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a határozatot.

28/2024 (09.20.) BFT határozat:

A Balaton Fejlesztési Tanács a BFT Elnöki határozatokról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozza:

A Tanács jóváhagyja a BFT Elnöke által 2024. április 27 – 2024. augusztus 30. között meghozott 21 db BFT Elnöki határozatot.

Felelős: Dr. Bóka István

Határidő: azonnal

Szavazás: A határozat 9 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadásra kerül.

EGYEBEK

10. napirend

Tájékoztató a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló „CORE” elnevezésű nemzetközi projekt előrehaladásáról

Előterjesztő: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

Dr. Bóka István – BFT elnök: Az előterjesztés a honlapra feltöltésre került. Szóbeli kiegészítést tesz Molnár Gábor igazgató úr.

Dr. Molnár Gábor igazgató – Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: Alapvetően a Közép-dunántúli régiót és Veszprém környékét érinti a projekt. Ebben a projektben a BFT munkaszervezete társult tagként vesz részt. Itt arról van szó, hogy a komposztálást vidéki települési környezetben, hogyan tudják megvalósítani. Ez egy közbeni jelentés, ennek a projektnek még nincs vége.

Dr. Bóka István – BFT elnök: Megköszöni a tájékoztatót. Mivel a napirenddel kapcsolatban nincs kérdés, kiegészítés, hozzászólás, észrevétel, ezért kéri, hogy a Tanács fogadja el a tájékoztatót.

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló „CORE” elnevezésű nemzetközi projekt előrehaladásáról szóló tájékoztatót megtárgyalta és elfogadta.

NAPIREND UTÁNI FELSZÓLALÁS:

Ruzsics Ferenc alelnök – Zala vármegyei Közgyűlés képviselőjében: Szeretné megköszönni, hogy 18 évig tagja lehetett a BFT-nek és hálásan köszöni minden munkatársnak, minden tagnak, akikkel együtt részt vett a munkában, sokat tanulhatott, mind emberségből, mind szakmából. Köszöni elnök úrnak és az előző elnököknek is a vele kialakított jó munkaviszonyi kapcsolatot, szeptember 30-ával közgyűlési és közéleti szereplése is megszűnik. Hálás szívvel köszön meg mindent.

További jó munkát kíván mindenkinek!

Dr. Bóka István – BFT elnök: Megköszöni és minden jót kíván, jó erőt, egészséget!

Mivel nincs további észrevétel, felvetés, hozzászólás, megköszöni a részvételt, így a mai tanácsulást 11 óra 49 perckor bezárja.

K.m.f.

Csákváriné Joó Zsuzsanna
jegyzőkönyvvezető

Dr. Szajcz Adrián
jegyzőkönyv hitelesítő

Vörösmarty Éva
jegyzőkönyv hitelesítő

Dr. Bóka István
BFT elnök